

Dit document maakt gebruik van bladwijzers

Consultatiedocument

Verwerking wijzigingen IESBA Code of Ethics rondom sustainability in de Nederlandse regelgeving

14 juli 2026

De consultatieperiode loopt tot en met 14 september 2026

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

Verwerking wijzigingen IESBA Code of Ethics rondom sustainability in de Nederlandse regelgeving

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
1 Verwerking van wijzigingen in de CoE rondom sustainability in de Nederlandse regelgeving	3
1.1 Aanleiding en achtergrond	3
1.2 Aanpassing in Nadere voorschriften handelwijze accountant bij niet-naleving wet- en regelgeving door eigen organisatie of cliënt (NV NOCLAR)	3
2 Reageren?	5
Bijlage 1 Transponeringstabel	6
Bijlage 2 Voorgestelde aanpassingen	7
1 Aanpassing in de NV NOCLAR	7
2 Aanpassing in de Toelichting behorende bij de NV NOCLAR	7

Voorwoord

In dit consultatiedocument staat een voorstel voor de verwerking van wijzigingen in de IESBA Code of Ethics (CoE) rondom sustainability in de Nederlandse regelgeving.

Na afweging van de reikwijdte en inhoud van de Nederlandse regelgeving hebben we besloten om enkel een aanpassing in de Nadere voorschriften handelwijze accountant bij niet-naleving wet- en regelgeving door eigen organisatie of cliënt (NV NOCLAR) te consulteren voor de implementatie per 15 december 2026. Met de aanpassing in de NV NOCLAR beogen we de handelwijze van accountants bij niet-naleving van wet- en regelgeving uit te breiden naar duurzaamheidsverslaggeving, mede in het licht van maatschappelijke verwachtingen van de accountant bij duurzaamheidsverslaggeving. De overige bepalingen in Nederlandse regelgeving zijn 'principle based' waardoor de huidige Nederlandse regelgeving de nieuwe normen uit de CoE voldoende dekt.

De implementatiedatum voor de bepalingen rondom de waardeketen die mogelijk in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) verwerkt moeten worden, is 1 juli 2028. Daarom consulteren we een mogelijke wijziging in de ViO op een later moment.

In dit consultatiedocument leggen we uit waarom we de verwerking op deze wijze het meest passend vinden. Daarnaast leggen we uit wat de achtergrond van de wijzigingen is. In bijlage 1 staat een transponeringstabel. Hierin lees je waar we de wijzigingen in de Code of Ethics zullen verwerken. De voorgestelde aanpassingen in de NV NOCLAR en de Toelichting behorende bij de NV NOCLAR staan in bijlage 2.

Uitnodiging tot reactie

Van harte nodigen wij je uit om te reageren op de voorgestelde wijzigingen. Hiervoor hebben we twee consultatievragen geformuleerd. Het helpt ons als je antwoord geeft op deze vragen. Uiteraard kan je ook op andere wijze reageren. Alle reacties die de NBA ontvangt, worden beoordeeld en waar mogelijk en nodig verwerkt in de definitieve NBA-handreiking.

Je kunt een reactie indienen tot en met 14 september 2026 via consultaties@nba.nl.

1 Verwerking van wijzigingen in de CoE rondom sustainability in de Nederlandse regelgeving

1.1 Aanleiding en achtergrond

De International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA) heeft een wijziging in de Code of Ethics (CoE) rondom sustainability doorgevoerd. In januari 2025 is de pronouncement *International Ethics Standards for Sustainability Assurance (including International Independence Standards) and Other Revisions to the Code Relating to Sustainability Assurance and Reporting* gepubliceerd. Deze International Ethics Standards for Sustainability Assurance (IESSA) stellen dezelfde normen voor ethisch gedrag en onafhankelijkheid voor sustainability assurance engagements (SAE's) als de bepalingen in de huidige International Code of Ethics for Professional Accountants (CoE).

De internationale implementatiedatum is 15 december 2026 met uitzondering van de bepalingen rondom de waardeketen. De implementatiedatum voor de bepalingen rondom de waardeketen is 1 juli 2028.

De NBA heeft onderzocht hoe deze internationale regelgeving in Nederlandse regelgeving kan worden geïmplementeerd. Bij de analyse van de IEISSA constateerden we dat dit voornamelijk een kopie is van de bestaande CoE, maar dan toegeschreven op duurzaamheidsverslaggeving. Daarnaast is een aantal specifieke bepalingen rondom duurzaamheid toegevoegd zoals:

- uitbreiding van de reikwijdte van responding to non-compliance with laws and regulations (NOCLAR);
- onafhankelijkheid ten opzichte van de waardeketen;
- het gebruik maken van assurance werkzaamheden die andere personen dan accountants bij het verlenen van assurance bij duurzaamheidsverslaggeving hebben verricht.

Na afweging van de reikwijdte en inhoud van de Nederlandse regelgeving hebben we besloten om enkel een aanpassing in de Nadere voorschriften handelwijze accountant bij niet-naleving wet- en regelgeving door eigen organisatie of cliënt (NV NOCLAR) te consulteren, voor de implementatie per 15 december 2026. Met de aanpassing in de NV NOCLAR beogen we de handelwijze van accountants bij niet-naleving van wet- en regelgeving uit te breiden naar duurzaamheidsverslaggeving, mede in het licht van maatschappelijke verwachtingen van de accountant bij duurzaamheidsverslaggeving. De overige bepalingen in Nederlandse regelgeving zijn 'principle based' waardoor de huidige Nederlandse regelgeving de nieuwe normen uit de CoE voldoende dekt.

Een mogelijke wijziging in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) consulteren we op een later moment, omdat de implementatiedatum voor de bepalingen rondom de waardeketen 1 juli 2028 is.

In bijlage 1 staat een transponeringstabel met de wijzigingen in de CoE rondom NOCLAR en de verwerking in de Nederlandse regelgeving.

1.2 Aanpassing in Nadere voorschriften handelwijze accountant bij niet-naleving wet- en regelgeving door eigen organisatie of cliënt (NV NOCLAR)

In dit consultatiedocument staat een voorstel voor de verwerking van wijzigingen in de IESBA Code of Ethics (CoE) rondom sustainability in de Nederlandse regelgeving. Deze verwerking is tweeledig:

- In artikel 2 van de NV NOCLAR is een aanpassing gedaan om eveneens duurzaamheidsverslaggeving op te nemen.
- In navolging hierop is een toevoeging gedaan in de Toelichting behorende bij de NV NOCLAR.

Hierbij hanteerden we de volgende uitgangspunten:

- Bij de voorgestelde wijzigingen is consistentie met bestaande NOCLAR-bepalingen en andere relevante normen binnen de Nederlandse regelgeving van belang. De formulering moet aansluiten bij bestaande terminologie.
- Bij het uitwerken van de verplichtingen wordt rekening gehouden met de praktische uitvoerbaarheid voor accountants, mede gelet op de diversiteit aan opdrachten en organisaties waarin zij werkzaam zijn.
- Er wordt aangesloten bij de internationale bepalingen.

In bijlage 2 is het voorstel voor aanpassing van de NV NOCLAR opgenomen en is weergegeven hoe de samengevatte tekst van de Toelichting behorende bij de NV NOCLAR eruit zal komen te zien.

2 Reageren?

Wij nodigen je van harte uit om te reageren op de voorgestelde wijzigingen. Hiervoor hebben we twee consultatievragen geformuleerd. Het helpt ons als je antwoord geeft op deze vragen. Uiteraard kan je ook op andere wijze reageren. Alle reacties die de NBA ontvangt, worden beoordeeld en waar mogelijk en nodig verwerkt in de definitieve NBA-handreiking.

Je kunt een reactie indienen tot en met 14 september 2026 via consultaties@nba.nl.

Voor de verwerking van de reacties ontvangen wij (ook) graag een Word versie.

De NBA hecht aan een transparante communicatie met haar leden, daarom vragen we om bij indiening van je reactie aan te geven of we je reactie mogen publiceren op de website van de NBA.

Op basis van de reacties stelt de NBA de definitieve voorstellen vast.

Consultatievragen	
1	Kun je je vinden in de aanpassing van de NV NOCLAR en de Toelichting?
2	Ben je het eens met het besluit om voor de bepalingen rondom de waardeketen de internationale implementatiedatum van 1 juli 2028 aan te houden en deze nog niet te verwerken in de ViO?

Bijlage 1 Transponeringstabel

Deze bijlage bevat de transponeringstabel. Hierin lees je waar de NBA de wijzigingen in de Code of Ethics zal verwerken.

CoE¹	Nadere voorschriften handelwijze accountant bij niet-naleving wet- en regelgeving door eigen organisatie of cliënt (NV NOCLAR)
R260.15	In Nederland wordt enkel assurance verstrekt door accountants. Geen aanpassing nodig.
R360.18a	In Nederland wordt enkel assurance verstrekt door accountants. Geen aanpassing nodig.
R360.18b	In Nederland wordt enkel assurance verstrekt door accountants. Geen aanpassing nodig.
R5360.18a	Aan deze norm is invulling gegeven door de toevoeging van duurzaamheidsverslaggeving in artikel 2 van de NV NOCLAR.
R5360.18b	Aan deze norm is invulling gegeven door de toevoeging van duurzaamheidsverslaggeving in artikel 2 van de NV NOCLAR.

¹ Zie: [Final Pronouncement: International Ethics Standards for Sustainability Assurance \(including International Independence Standards\) and Other Revisions to the Code Relating to Sustainability Assurance and Reporting | Ethics Board](#)

Bijlage 2 Voorgestelde aanpassingen

1 Aanpassing in de Nadere voorschriften handelwijze accountant bij niet-naleving wet- en regelgeving door eigen organisatie of cliënt (NV NOCLAR)

...

Artikel 2

Deze nadere voorschriften zijn van toepassing op iedere accountant die een professionele dienst uitvoert voor de eigen organisatie of voor de cliënt en zich bewust wordt van informatie die wijst op een relevante niet-naleving bij deze eigen organisatie of bij deze cliënt van wet- en regelgeving die:

- a. in het algemeen geacht wordt van directe invloed te zijn op de vaststelling van bedragen en toelichtingen in de financiële overzichten of duurzaamheidsverslaggeving ~~opgenomen toelichtingen~~ die van materieel belang zijn; of
- b. geen directe invloed heeft op de vaststelling van de bedragen en toelichtingen in de financiële overzichten of duurzaamheidsverslaggeving maar waarvan het naleven van fundamenteel belang kan zijn voor:
 - a. de operationele aspecten van een eigen organisatie of van een cliënt;
 - b. de mogelijkheid van een eigen organisatie of van een cliënt om de activiteiten voort te zetten; of
 - c. het voorkomen van sancties van materieel belang.

...

2 Aanpassing in de Toelichting behorende bij de NV NOCLAR

Toelichting bij artikel 2

...

Wet- en regelgeving in artikel 2, onderdeel a?

In onderdeel a van artikel 2 staat wet- en regelgeving die:

“in het algemeen geacht wordt van directe invloed te zijn op de vaststelling van bedragen en toelichtingen in de financiële overzichten of duurzaamheidsverslaggeving ~~opgenomen toelichtingen~~ die van materieel belang zijn”.

Deze wet- en regelgeving bepaalt de vorm en inhoud van de financiële overzichten of duurzaamheidsverslaggeving van de eigen organisatie of van de cliënt. Het gaat hier om bijvoorbeeld wet- en regelgeving op het gebied van verslaggeving, voorzieningen, belastingen en pensioenen.

Wet- en regelgeving in artikel 2, onderdeel b?

In onderdeel b van artikel 2 staat wet- en regelgeving die:

“geen directe invloed heeft op de vaststelling van de bedragen en toelichtingen in de financiële overzichten of duurzaamheidsverslaggeving, maar waarvan het naleven van fundamenteel belang kan zijn voor de operationele aspecten van een eigen organisatie of van een cliënt, de mogelijkheid van een eigen organisatie of van een cliënt om de activiteiten voort te zetten of het voorkomen van sancties van materieel belang”.

Een niet-naleving van deze wet- en regelgeving heeft zelf dus geen directe invloed op de financiële overzichten of duurzaamheidsverslaggeving van de eigen organisatie of van de cliënt. Maar haar gevolgen kunnen dat wel hebben. De volgende voorbeelden maken duidelijk om wat voor situaties het hier kan gaan:

- Is er een niet-naleving van wet- en regelgeving die van fundamenteel belang is voor de operationele aspecten? Bijvoorbeeld van wet- en regelgeving voor arbeidsomstandigheden en gelijke kansen op

het werk? Dan kan dit tot boetes, rechtszaken of andere gevolgen leiden. De eigen organisatie of de cliënt moet in dat geval de kosten in de financiële overzichten verwerken;

- Is er een niet-naleving van wet- en regelgeving die van fundamenteel belang is voor de activiteiten? Bijvoorbeeld een relevante niet-naleving van de voorwaarden van een vergunning voor het uitvoeren van een activiteit? Dan kan dit tot gevolg hebben dat een toezichthouder die vergunning voor de bedrijfsactiviteiten intrekt. De eigen organisatie of de cliënt moet dan de activiteiten stoppen. Is sprake van een relevante niet-naleving van solvabiliteitseisen die een toezichthoudende instantie stelt? Dan kan de continuïteit van de eigen organisatie of van de cliënt in gevaar komen. De eigen organisatie of de cliënt moet beide situaties in de financiële overzichten verwerken;
- Een 'sanctie van materieel belang' is bijvoorbeeld het betalen van een hoge boete of van een hoge schadevergoeding. De eigen organisatie of de cliënt moet de kosten mogelijk in de financiële overzichten verwerken.

...

Toelichting bij artikel 9

...

Wettelijke controle?

Als de eigen organisatie een wettelijke controle of een controle op duurzaamheidsrapportering moet laten uitvoeren, dan weten accountants dat. De NV NOCLAR gaan ervan uit dat ze dan ook weten wie daar eindverantwoordelijk voor is: wie de externe accountant is volgens de Wta. Weten ze dat hun eigen organisatie de externe accountant nog niet heeft geïnformeerd en verwachten ze dat deze dit niet op tijd doet? Dan informeren ze de externe accountant zelf. Het is voor een externe accountant namelijk altijd van belang om van de relevante niet-naleving op de hoogte te zijn. Hierdoor stellen ze bij een wettelijke controle van de jaarrekening de externe accountant ook in staat om Standaard 250 van de NV COS na te leven.

Vrijwillige controle ~~van de jaarrekening~~?

Als de eigen organisatie een accountant een vrijwillige controle van de jaarrekening of duurzaamheidsverslaggeving laat uitvoeren, geldt bijna hetzelfde als wanneer de eigen organisatie een wettelijke controle of een controle op duurzaamheidsrapportering moet laten uitvoeren. Wat is het verschil? Accountants hoeven niet te weten dat hun eigen organisatie een vrijwillige controle van de jaarrekening of duurzaamheidsverslaggeving laat uitvoeren. Wat als ze dit wel weten? Dan informeren ze die accountant zelf. Dit moet als ze weten dat de eigen organisatie dit nog niet heeft gedaan en als ze verwachten dat de eigen organisatie dit niet op tijd doet.

Beoordelings- of samenstelopdrachten?

Zijn er eindverantwoordelijke accountants van buiten de eigen organisatie die een beoordelings- of samenstelopdracht van financiële informatie of duurzaamheidsverslaggeving uitvoeren bij de organisatie van een accountant in een senior-positie?

Het is voor deze accountants meestal ook van belang om van de relevante niet-naleving op de hoogte te zijn. Accountants in een senior-positie passen professionele oordeelsvorming toe als ze zich afvragen of ze hen moeten informeren. Ze vragen zich dan ook af of een objectieve, redelijke en geïnformeerde derde dit waarschijnlijk van hen verwacht.

...

Toelichting bij artikel 14

...

Wettelijke controle?

Als de cliënt een wettelijke controle of een controle op duurzaamheidsrapportering moet laten uitvoeren, dan weten accountants dat. De NV NOCLAR gaan ervan uit dat ze dan ook weten wie daar

eindverantwoordelijk voor is: wie de externe accountant is volgens de Wta. Weten ze dat hun cliënt de externe accountant nog niet heeft geïnformeerd en verwachten ze dat de cliënt dit niet op tijd doet? Dan informeren ze de externe accountant zelf. Het is voor een externe accountant namelijk altijd van belang om van de relevante niet-naleving op de hoogte te zijn. Hierdoor stellen ze bij een wettelijke controle van de jaarrekening de externe accountant ook in staat om Standaard 250 van de NV COS na te leven.

Vrijwillige controle ~~van de jaarrekening~~?

Als de cliënt een accountant een vrijwillige controle van de jaarrekening of duurzaamheidsverslaggeving laat uitvoeren, geldt bijna hetzelfde als wanneer de cliënt een wettelijke controle of een controle op duurzaamheidsrapportering moet laten uitvoeren. Wat is het verschil?

Accountants hoeven niet te weten dat de cliënt een vrijwillige controle van de jaarrekening of duurzaamheidsverslaggeving laat uitvoeren. Wat als ze dit wel weten? Dan informeren ze die accountant zelf. Dit moet als ze weten dat de cliënt dit nog niet heeft gedaan en als ze verwachten dat de cliënt dit niet op tijd doet.

Beoordelings- of samenstelopdrachten?

Zijn er eindverantwoordelijke accountants van buiten de cliënt die beoordelings- en samenstelopdrachten van financiële informatie of duurzaamheidsverslaggeving uitvoeren bij de cliënt? Het is voor deze accountants meestal ook van belang om van de relevante niet-naleving op de hoogte te zijn. Accountants met een controleopdracht of met een niet-controleopdracht passen professionele oordeelsvorming toe als ze zich afvragen of ze hen moeten informeren. Ze vragen zich dan ook af of een objectieve, redelijke en geïnformeerde derde dit waarschijnlijk van hen verwacht.

...

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

